

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
एम. ए. भाग १ व २ सत्र १ ते ४ राज्यशास्त्र (जुना अभ्यासक्रम)
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२४ परीक्षा

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. एम. ए. भाग १ व २ या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येक विषयासाठी ८० गुणाची लेखी परीक्षा + २० गुणांचे स्वाध्याय अशी सत्र परीक्षापध्दती लागू आहे. एम. ए. भाग १ व २ सत्र १ ते ४ साठी जुन्या अभ्यासक्रमानुसार प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र परीक्षामध्ये प्रत्येक पेपरसाठी लेखी परीक्षा ८० गुण व स्वाध्याय २० गुण अशी एकूण १०० गुणांची आहे.
2. सत्र १ ते ४ करिता प्रथम पुनर्प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी (Repeater) तुम्ही निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहेत. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद / A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पूर्ण केलेले सर्व पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर विहित वेळेत पोहोच करावेत (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.
5. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय अभ्यास केंद्रामध्ये जमा करणेच्या अंतिम तारखा स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावरील Distance Education → Online Notice Board (http://www.unishivaji.ac.in/distedu/notice_board.aspx) या लिंकवरती नंतर प्रसिध्द करण्यात येतील यांची संबधितांनी नोंद घ्यावी.
6. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्णमूल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
7. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे

गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

अभ्यासक्रमाचे नांव : .....

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र : .....

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय : .....

परीक्षा बैठक क्रमांक

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

M.A. Part I and II Sem. I to IV Political Science (Old Syllabus)

Assignment Question October/November 2024 Exam

एम. ए. भाग १ व २ सत्र १ ते ४ राज्यशास्त्र (जुना अभ्यासक्रम)
स्वाध्याय प्रश्न ऑक्टोबर/नोव्हेंबर परीक्षा

(प्रत्येक प्रश्नास २० गुण)

M.A. Part I Sem. I Political Science : Political Theory

1 राजकीय सिद्धांताच्या स्वरूप आणि व्याप्तीची स्पष्ट करा.

किंवा

2 समुदायवाद या संकल्पनेची चर्चा करा.

1 Explain the Nature and Scope of Political Theory

OR

2 Discuss the concept of Communitarianism.

M.A. Part I Sem. I Political Science : Public Administration

1 खासगी व लोकप्रशासन यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

किंवा

2 लोकप्रशासनाच्या वित्त प्रशासनाची चर्चा करा.

1 Explain the differences between Public and Private Administration.

OR

2 Discuss the financial administration of public administration.

M.A. Part I Sem. I Political Science : Indian Constitution

1 भारतीय राज्यघटनेच्या सरनाम्याची चर्चा करा.

किंवा

2 लोकसभेचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

1 Discuss the Preamble of the Indian constitution.

OR

2 Explain the Authority and functions of Loksabha

M.A. Part I Sem. I Political Science : Foreign Policy of India

1 नेहरू नंतरच्या काळातील परराष्ट्र धोरण स्पष्ट करा.

किंवा

2 भारत व चीन यांच्यातील संबंधांची चर्चा करा.

1 Explain the Foreign Policy of post Nehru era .

2 Discuss the relationship the Indo-China.

M.A. Part I Sem. I Political Science : Political Thought of Dr. B R. Ambedkar

1 डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांच्या स्त्री विषयक विचारांची चर्चा करा.

किंवा

2 डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांची भारतीय राष्ट्रवादावरील टीका स्पष्ट करा.

1 Discuss Dr. B. R. Ambedkar's Ideas on Women.

OR

2 Discuss Dr. B. R. Ambedkar's ideas on critique of Indian nationalism.

M.A. Part I Sem. II Political Science : Contemporary Political Issues

1 स्त्रीवादाचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये याची चर्चा करा.

किंवा

2 जागतिकीकरणाचे राज्यावर पडलेला प्रभाव स्पष्ट करा.

1 Discuss the Meaning and Characteristics of Feminism.

OR

2 Explain the impact of Globalization on state.

M.A. Part I Sem. II Political Science : Public Policy

1 सार्वजनिक धोरण निर्मितीतील शासकीय घटकाची चर्चा करा.

किंवा

2 भारतातील कृषी धोरण स्पष्ट करा.

1 Discuss the Role of governmental agencies in making of Public policy.

OR

2 Explain the Agriculture Policy in India.

M.A. Part I Sem. II Political Science : Comparative Parliamentary Institutions

1 अध्यक्षीय व्यवस्थेचा इतिहास व विकासाची चर्चा करा.

किंवा

2 पंतप्रधानाचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

1 Discuss the history and development of Presidential system.

OR

2 Explain the Authority and Functions of Prime Minister.

M.A. Part I Sem. II Political Science : Political Sociology

1 राजकीय समाजशास्त्राचा मार्क्सवादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

किंवा

2 लिंगभाव याचा अर्थ व स्वरूपाची चर्चा करा.

1 Explain the Marxist's approach of political sociology.

OR

2 Discuss the meaning and nature of gender.

M.A. Part II Sem.III Political Science : Theories of International Politics

1 आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा?
किंवा

2 राष्ट्रीय सत्तेच्या घटकांची चर्चा करा.

1 Explain the Nature and Scope of International Politics.

OR

2 Discuss the Elements of National Power.

M.A. Part II Sem.III Political Science : Comparative Politics

1 तुलनात्मक राजकारणाचा स्वरूप व व्याप्तीची चर्चा करा.
किंवा

2 चीनच्या कायदेमंडळाची रचना व कार्ये स्पष्ट करा.

1 Discuss the nature and scope of Comparative politics.

OR

2 Explain the structure and functions of China Legislature.

M.A. Part II Sem.III Political Science : Indian Political Process

1 भारतातील राजकीय प्रक्रियेचा अर्थ व स्वरूप स्पष्ट करा
किंवा

2 भारतातील संमिश्र अर्थव्यवस्थेचे प्रारूपाची चर्चा करा.

1 Explain the Meaning and nature of political process in India.

OR

2 Discuss the mixed economy model in Indian.

M.A. Part II Sem.III Political Science : Indian Administration

1 ब्रिटीश भारतातील प्रशासकीय सुधारणा स्पष्ट करा
किंवा

2 तलाठीच्या अधिकार व कार्याची चर्चा करा.

1 Explain the administrative reforms in British India.

OR

2 Discuss the authority and functions of Talathi

M.A. Part II Sem.III Political Science : Social Harmony and Peace

- 1 बौद्ध तत्त्वज्ञानातील अहिंसेचे तत्त्वज्ञान स्पष्ट करा.
किंवा
- 2 शाहू महाराज यांचे बहुजन राष्ट्रवादावरील विचारांची चर्चा करा .

1 Explain the 'Anhisa' Philosophy of Buddhism.

OR

2 Discuss the Shahu Maharaja's thoughts on 'Bahujan Nationalism.'

M.A. Part II Sem.IV Political Science : Contemporary International Politics

- 1 युनोची बदलती भूमिका स्पष्ट करा.
किंवा
- 2 आंतरराष्ट्रीय बँकेच्या रचना व कार्याची चर्चा करा.

- 1 Explain the changing role of UN.

OR

- 2 Discuss the structure and functions of World Bank.
-

M.A. Part II Sem.IV Political Science : Western Political Thought

- 1 अॅरिस्टॉटलचे नागरिकत्व विषयीचे विचार स्पष्ट करा .
किंवा
- 2 जे. एस. मिल यांच्या लोकशाहीवरील विचारांची चर्चा करा.

- 1 Explain the Aristotle's thoughts on citizenship.

OR

- 2 Discuss the J .S. Mill's thoughts on Democracy.
-

M.A. Part II Sem.IV Political Science : Comparative Politics in South Asia

- 1 पाकिस्तानचे कायदेमंडळ स्पष्ट करा.
किंवा
- 2 बांग्लादेशातील सामाजिक चळवळीची चर्चा करा.

- 1 Explain the legislature institution of Pakistan.

OR

- 2 Discuss the social movements in Bangladesh.
-

M.A. Part II Sem.IV Political Science : DSE42: Party System in India

- 1 बहुपक्ष पद्धत दुसऱ्या कालखंडाच्या स्वरूपाविषयी (आजपर्यंत-१९८९) चर्चा करा.
किंवा
- 2 भारतातील संयुक्त पुरोगामी आघाडी स्पष्ट करा.

- 1 Discuss the nature of multi-party system phase II (1989-till date).

OR

- 2 Explain the United Progressive Alliance in India.
-

M.A. Part II Sem.IV Political Science : Reservation Policy and Politics in India

1 महात्मा फुले यांचे आरक्षण धोरणावरील विचार स्पष्ट करा.
किंवा

2 मंडल आयोगाच्या शिफारशीची चर्चा करा.

1 Explain the Mahatma Phule's Views on Reservation Policy.

OR

2 Discuss the recommendations of Mandal Commission.
